

23. 7. 2015

ID: 98455

Usmrcení z nedbalosti, doprava

Zejména u trestných činů ublížení na zdraví spáchaných v souvislosti s dopravní nehodou bývá každý následek zpravidla výsledkem více příčin, přičemž příčinou následku je každé jednání, bez kterého by následek nenastal. Určitá skutečná okolnost neztrácí svůj charakter příčiny jen proto, že mimo ni byl následek způsoben ještě dalšími příčinami. To znamená, že příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a následkem se nepřerušuje, jestliže k jednání pachatele přistoupí i další skutečnost, jež spolupůsobí ke vzniku následku, ovšem za předpokladu, že jednání pachatele zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo. Jednání pachatele má proto povahu příčiny i tehdy, když kromě něj vedlo k následku i jednání další osoby. Poněvadž každé jednání, bez něhož by následek nebyl nastal, je důležité, aby konkrétní činnost (jednání) pachatele, byla pro způsobení následku příčinou dostatečně významnou.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 8 Tdo 125/2015, ze dne 25.3.2015)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání o dovolání obviněného M. S., proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 9. 2014, sp. zn. 6 To 274/2014, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově pod sp. zn. 102 T 184/2013, tak, že podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. se dovolání obviněného M. S. odmítá.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově ze dne 29. 5. 2014, sp. zn. 102 T 184/2013, byl obviněný M. S. uznán vinným přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, za který byl odsouzen podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v trvání jednoho roku, jehož výkon byl podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání osmnácti měsíců. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku byl obviněnému uložen trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu dvacet jeden měsíc. Dále bylo rozhodnuto rovněž o náhradě škody.

Krajský soud v Ostravě jako soud odvolací rozsudkem ze dne 4. 9. 2014, sp. zn. 6 To 274/2014, z podnětu odvolání obviněného a státního zástupce podaného v neprospěch obviněného podle § 258 odst. 1 písm. b), c) tr. ř. zrušil rozsudek soudu prvního stupně v celém rozsahu a nově rozhodl tak, že obviněného M. S. uznal vinným přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku, a to na podkladě skutkových zjištění popsaných tak, že

obviněný dne 24. 6. 2012 kolem 16.30 hod. v H.-P. na parkovišti situovaném před obchodním domem H. v prostoru „obytné zóny“ jako řidič osobního automobilu tov. zn. Ford Focus, zahájil couvání se svým vozidlem z parkovacího místa v době, kdy matka G. B. nezletilému nevěnovala patřičnou pozornost podle § 31 odst. 1, 2 zák. o rod., obviněný nedbal zvýšené opatrnosti, a proto při couvání došlo ke střetu s nezletilým J. B., tělesné výšky 75 cm, kterého zadním kolem přejel, čímž mu způsobil poranění v podobě zhmoždění mozku a kmene mozkového, což je zranění neslučitelné se životem, na jehož následky nezletilý J. B. ihned na místě dopravní nehody zemřel, čímž obviněný porušil ustanovení § 24 odst. 2, 3, § 4 písm. a), § 5 odst. 1 písm. d) zákona č. [361/2000](#) Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu) [dále „zák. č. [361/2000](#) Sb.“]. Obviněného odsoudil podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku k trestu odnětí svobody v

trvání jednoho roku, jehož výkon podle § 81 odst. 1 a § 82 odst. 1 tr. zákoníku podmíněně odložil na zkušební dobu v trvání jednoho roku a šesti měsíců. Podle § 73 odst. 1, 3 tr. zákoníku obviněnému uložil trest zákazu činnosti spočívající v zákazu řízení motorových vozidel na dobu jednoho roku a čtyř měsíců. Dále rozhodl o náhradě škody.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal obviněný prostřednictvím obhájce s odkazem na důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. dovolání, protože považoval za nesprávné, že odvolací soud dovedl jeho trestní odpovědnost. Obviněný příčinu smrti nezletilého shledával výhradně na straně matky a babičky, které řádně nezajistily jeho péči. V situaci, za níž k přejetí nezletilého došlo, nemohl z žádných okolností předpokládat, že uvedený následek může nastat.

Obviněný považoval za rozhodné, že v době, kdy procházel kolem skupinky osob, stál nezletilý J. v ohraničeném prostoru mezi vozidlem a zadními dveřmi a žádné dítě v tomto prostoru nepobíhalo a i nezletilý byl plně pod dozorem obou dospělých žen. V daných souvislostech nic nenasvědčovalo tomu, že nezletilému J. nevěnují dostatečnou pozornost. Soudy však tyto skutečnosti nesprávně právně vyhodnotily tak, že obviněný byl srozuměn s tím, že se po parkovišti pohybují nezletilé děti a že matka a babička nevěnovaly nezletilému patřičnou pozornost. Naopak podle obviněného prokázané okolnosti svědčily o tom, že v daných souvislostech nebyla zjištěna žádná konkrétní skutečnost, která by mohla obviněnému signalizovat, že dítě z jejich dohledu uteče, neboť jenom to, že se obě ženy v té chvíli spolu bavily, nemohlo svědčit o tom, že se řádně dítěti nevěnují a nesledují, kde se pohybuje. Odvolací soud dostatečně nevysvětlil, na základě jakých skutečností měl obviněný subjektivně dovést nedostatek této pozornosti obou žen, když z provedeného dokazování nevyplývalo nic, co by pro takovou situaci na místě nehody svědčilo.

Výhrady obviněného směřovaly i proti závěru, že k činu došlo v prostoru „obytné zóny“, protože, i když je dopravní značka na tento prostor upozorňující umístěna nedaleko parkoviště, nejbližší obytné domy byly od parkovací plochy vzdáleny kolem 400 m. Prostor, na němž vozidlo stálo, byl určen výlučně k parkování vozidel a nebyl součástí obytné zóny, a tudíž ani místem určeným pro hraní dětí. Z tohoto důvodu také obhajoba poukazovala na nevhodnost umístění takové značky na parkoviště před nákupním centrem, a ve vztahu k tomu obviněný zmínil ustanovení § 39 odst. 7 zák. č. [361/2000](#) Sb. upravující povinnosti chodců, včetně dětí hrajících si v obytné zóně, ve vztahu k projíždějícím motorovým vozidlům.

Obviněný vznesl výhrady i proti požadavkům, které odvolací soud zdůrazňoval s ohledem na zásadu bezpečného couvání. Především připomněl, že z výsledků rekonstrukce provedené na místě činu vyplynulo, že při inkriminovaném couvání jel velmi pomalu, rychlostí menší než 20 km/h a že způsob, jakým kontroloval svůj výhled z vozidla při couvání, znalci označili za zcela standardní a žádná pochybení v tomto směru na jeho straně neshledali. Nezletilého chlapce s ohledem na jeho malou výšku vidět nemohl, což dosvědčili i znalci. Neztotožnil se však s tím, že vzhledem ke konkrétní situaci měl povinnost si zajistit poučenou osobu pro couvání do místa, kde neměl rozhled, protože takový postup situace na místě nevyžadovala a nevyvolávala jeho opodstatněnou potřebu. Když viděl dvě dospělé ženy vykonávající dozor nad dvěma nezletilými dětmi, nemohlo toto zjištění samo o sobě vést k povinnosti zajistit si pro couvání další osobu. Podle názoru obviněného odvolací soud stanovil v praxi nerealizovatelný požadavek i k povinnosti řidiče, který se chystá se svým vozidlem vycouvat z parkovacího místa, upozornit a poučit každého, kdo se nachází mimo vozidlo na parkovišti, o tom, že se právě chystá vyjet se svým vozidlem z parkovacího místa. Podle obviněného by mělo být stanoveno, za jakých okolností je řidič při couvání povinen všechny tyto možnosti využít, event., jak má předvídat, že osoby povinné péčí o nezletilé dítě tuto svou povinnost v jistém okamžiku nesplní, anebo zda měl zákonodárce na mysli obytné zóny zřizovat před obchodním domem.

V dovolání obviněný brojil proti podílu, jakým se na vzniklém tragickém následku podílel on a matka nezletilého, protože má za to, že odvolací soud, který dovedl odpovědnost matky v rozsahu 40% a

odpovědnost obviněného stanovil na 60%, neuvedl, na základě čeho takto rozhodl, pokud primární odpovědnost za smrt nezletilého J. B. shledal u obviněného. Obviněný vyslovil názor, že plnou odpovědnost za vniklý následek nesou matka a babička nezletilého, které se mu řádně nevěnovaly, a proto mohl uniknout jejich pozornosti ve chvíli, kdy obviněný tuto skutečnost nemohl z žádných okolností předvídat a pro malý vzrůst nezletilého při couvání, jež prováděl v souladu se zákonem, již nebyl schopen zaregistrovat.

Z uvedených důvodů obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě ze dne 4. 9. 2014, sp. zn. 6 To 274/2014, případně i jemu předcházející rozsudek Okresního soudu v Karviné – pobočka v Havířově sp. zn. 102 T 184/2013, a vrátil věc k dalšímu projednání.

Státní zástupce působící u Nejvyššího státního zastupitelství se ve vyjádření (§ 265h odst. 2 tr. ř.) s dovoláním ztotožnil, neboť má za to, že popsaná skutková zjištění jsou zjevně nedostatečným podkladem pro dovození nedbalostního zavinění, protože nedbalostní jednání obviněného je dovozováno jen z toho, že dostatečně nereagoval na to, že se matka nevěnovala dítěti, protože se bavila s babičkou dítěte. Příčinou vzdálení se dítěte od dospělých nebylo to, že se obě ženy bavily, ale to, že se babička věnovala druhému vnoučeti, které přišlo s koupem zmrzlinou. V tento okamžik obě ženy projevily trestuhodnou neopatrnost. Pokud by obviněný tento moment viděl, pak by jeho zavinění bylo opodstatněné. Tak tomu však podle skutkových zjištění, které soudy učinily, nebylo, protože obě ženy ztratily nad dítětem kontrolu v době, kdy již obviněný couval. V této souvislosti státní zástupce poukázal na rozhodnutí č. [43/2002](#) Sb. rozh. tr., podle něhož při posuzování okolností, které může či nemůže řidič předvídat, je třeba vycházet z konkrétní dopravní situace a o zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně. Pokud soudy kladou obviněnému za vinu, že nesprávně vyhodnotil skutečnost, že se spolu ženy baví, státní zástupce považoval za zásadní otázku, zda samotná okolnost, že dospělé osoby, které hlídají na parkovišti roční batole, si povídají, je takovou okolností, pro kterou je povinen každý parkující řidič předvídat, že takové malé dítě se v pozdější době může nacházet bez dozoru za jeho vozidlem nebo pod ním, a proto smí couvat jen za pomoci způsobilé a náležitě poučené osoby podle § 24 odst. 3 zák. č. [361/2000](#) Sb. Státní zástupce označil takový požadavek za přehnaný a v běžném občanském životě nesplnitelný, a proto by jeho nedodržení nemělo být sankcionováno. K vymezení povinností řidičů pohybujících se v obytné zóně, na níž si mohou děti i hrát, namítl, že zákonodárce zajisté neměl na mysli hry nehlídaných ročních batolat, neboť ta nejsou vůbec schopna účastnit se bez dozoru silničního provozu. Podle státního zástupce obviněný dodržel povinnost podle § 4 a § 5 zák. č. [361/2000](#) Sb., tím, že couval jen rychlostí pomalé chůze se současným sledováním situace za vozidlem, z čehož dovodil, že pro absenci zavinění nejde o trestný čin, a navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil dovoláním napadený rozsudek i navazující rozhodnutí a přikázal Krajskému soudu v Ostravě, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud jako soud dovolací shledal, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř., bylo podáno osobou oprávněnou podle § 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř., v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

Vzhledem k tomu, že obviněný v dovolání vytýkal, že odvolací soud za smrt nezletilého shledal nesprávně vinným obviněného i přesto, že u něj nebylo prokázáno zavinění k vzniklému následku, a proto nenaplnil znaky skutkové podstaty § 143 odst. 1 tr. zákoníku, namítl vadu, která dopadá na dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., podle něhož lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. S tímto zákonným vymezením označeného dovolacího důvodu vytýkaná vada koresponduje (srov. rozhodnutí č. [36/2004](#) Sb. rozh. tr.), a proto Nejvyšší soud zkoumal, zda je dovolání důvodné.

Přečinu usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku se dopustí, kdo jinému z nedbalosti způsobí smrt. Spáchání tohoto trestného činu v souvislosti s dopravní nehodou předpokládá, aby došlo k porušení dopravního předpisu, které je v příčinné souvislosti se smrtelným následkem, jenž při havárii vznikl (srov. rozhodnutí č. [7/1965](#) Sb. rozh. tr.).

Jestliže obviněný jedinou příčinu smrti nezletilého shledával na straně matky a babičky nezletilého, které mu nevěnovaly dostatečnou péči, v důsledku čehož nezletilý unikl jejich pozornosti, čímž mu umožnily pohybovat se tak, aniž ho obviněný mohl spatřit, odvolací soud, který samostatně rozhodl o vině obviněného, této obhajobě obviněného nepřisvědčil. Naopak shledal ve způsobu jízdy obviněného porušení § 24 odst. 2, 3, § 4 písm. a), § 5 odst. 1 písm. d) a § 39 odst. 5 zák. 361/2000 Sb., neboť vzal za prokázané, že obviněný couval se svým vozidlem v místě, kde se předpokládá zvýšený pohyb chodců, věděl, že na parkovišti se pohybují nezletilé děti a že se nachází i v obytné zóně, avšak ani přes tyto skutečnosti, jichž si byl prokazatelně vědom, nedodržel zvýšenou opatrnost, která je po něm požadována vůči dětem, a nesplnil ani požadavky týkající se bezpečného couvání. Ve vztahu k nedbalostnímu zavinění krajský soud na základě všech výše rozvedených skutečností uvedl, že obviněný si jako řidič měl a mohl představit, že při couvání může dojít k tomu, že se zde pohybující batole může dostat do jeho jízdní dráhy. Této vědomosti odpovídá i jeho okamžitá reakce „já jsem ho zajel“ v době, kdy vystupoval z vozidla (viz strany 7 až 8 rozsudku odvolacího soudu). Vedle porušení těchto povinností odvolací soud však dospěl k závěru, že došlo k porušení rodičovské povinnosti i u matky, event. babičky nezletilého, jež jim ukládá § 31 odst. 1, 2 zákona č. [94/1963](#) Sb., zákona o rodině (tehdy platného). Tento závěr dovodil ze zjištění, že v okamžiku, kdy obviněný započal couvání, nevykonávaly tyto ženy nad nezletilým zákonem o rodině stanovený náležitý dohled odpovídající rozumovému stupni jeho vývoje. Současně však odvolací soud konstatoval, že toto porušení by samo o sobě nevedlo ke smrti dítěte, a proto je považoval za porušení méně závažné ve srovnání s porušením povinností obviněným, přičemž toto spoluzavinění matky dítěte zohlednil v právní kvalifikaci skutku. Povinnosti vyplývající z pravidel silničního provozu porušené obviněným označil za natolik závažné, že dosahovaly charakteru povinnosti důležité ve smyslu § 143 odst. 2 tr. zákoníku, avšak proto, že k zavinění obviněného přistoupilo i spoluzavinění matky a babičky, obviněného neuznal vinným podle této kvalifikované skutkové podstaty, ale čin posoudil pouze podle základní skutkové podstaty přečinu podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku.

Pokud jde o formu zavinění obviněného, odvolací soud výslovně ve svém rozhodnutí neuvedl, zda shledal u obviněného zavinění ve vědomé či nevědomé nedbalosti, nýbrž popsal své závěry ohledně subjektivní stránky tak, že „obviněný věděl, že na nevelkém parkovišti před obchodem se pohybují dvě nezletilé děti, ženy, které stojí u nich, se baví mezi sebou, tedy nevěnují dostatečnou pozornost dětem, což měl obviněný náležitě vyhodnotit a dbát zvýšené opatrnosti vůči těmto dětem, jak mu ukládá § 4 písm. a) a § 5 odst. 1 písm. d) zák. č. [361/2000](#) Sb. To obviněný neučinil, ač se přitom jednalo o okolnosti, které vyžadovaly s ohledem na nedostatečný rozhled obviněného, věk dětí a výšku mladšího a menšího z nich, kdy si musel být vědom, že nemusí uvedené batole spatřit za vozidlem, aby si případně zajistil bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby, což však neučinil“. Za právně bezvýznamné přitom odvolací soud považoval to, zda bylo vhodné v daném místě zřízovat obytnou zónu či nikoli, neboť podstatné je, že tam obytná zóna byla, a tomu měl také obviněný přizpůsobit své chování a způsob jízdy na daném místě, jak mu ukládá též ustanovení § 24 odst. 3 a § 39 odst. 5 zák. č. [361/2000](#) Sb.

Nejvyšší soud, který uvedené závěry odvolacího soudu shledal v zásadě správnými, k nim považuje za vhodné zdůraznit, že byť odvolací soud neurčil formu nedbalosti, lze ze způsobu, jak subjektivní stránku popsal a rozvedl, upřesnit, že ji spatřoval ve vědomé nedbalosti. O tu se podle § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku jedná, jestliže pachatel věděl, že může způsobem v tomto zákoně uvedeným porušit nebo ohrozit zájem chráněný tímto zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí. Pokud podle popsaných závěrů odvolacího soudu obviněný

„věděl“, že se v blízkosti jeho vozidla nacházejí malé děti, jimž ženy, které je měly na starosti, „nevěnují dostatečnou pozornost“, a přitom započal s couváním, ačkoli věděl, že při něm „nemusí batole spatřit za vozidlem“, splnil podmínky vědomé nedbalosti, protože byl obeznámen s tím, že když začne couvat a dítě unikne z pozornosti matky a vběhne mu pod kola, neuvidí ho a může ho přejet. Obviněný však bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že k takové situaci nedojde.

Pro vědomou nedbalost v tomto případě svědčí i to, že je ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku budována na vědomí možnosti vzniku následku, což je schopnost pachatele rozpoznat a zhodnotit okolnosti, které vytvářejí možné nebezpečí pro zájem chráněný trestním zákonem. V daném případě podle obecného pravidla, že závěr o subjektivních znacích se musí zakládat na skutkových zjištěních soudu vyplývajících z provedeního dokazování (srov. rozhodnutí č. 60/1972-IV. Sb. rozh. tr.), odvolací soud správně zavinění dovedl z okolností, které byly na místě činu zjištěny, na jejichž základě usoudil, že obviněný nechtěl způsobit následek, o němž věděl, že ho způsobit může (přitom s ním však nebyl srozuměn), ale spoléhal, že ho nezpůsobí.

K závěru o tom, jak dalece obviněný spoléhal na to, že za daných okolností předvídatelný následek nevznikne, je nutné zdůraznit i kritérium potřebné míry opatrnosti, která je dána spojením objektivního a subjektivního hlediska při předvídání způsobení poruchy nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem. Závěr o vědomé nedbalosti musí vyplývat z osoby pachatele a konkrétních okolností případu jím vnímaných nebo které měl alespoň možnost vnímat (subjektivní hledisko). Při zkoumání zavinění pachatele ve smyslu § 16 odst. 1 písm. a) tr. zákoníku nestačí pouhé zjištění, že pachatel věděl, že svým jednáním může způsobit porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem, ale je nutno zjišťovat všechny okolnosti, z nichž by bylo možno spolehlivě dovést, že bez přiměřených důvodů spoléhal, že porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem nezpůsobí (srov. rozhodnutí č. 45/1965 a č. [75/1958](#) Sb. rozh. tr.). V případě dopravních nehod hranice okolností, které může či nemůže řidič předvídat, nelze dovozovat pouze hypoteticky, ale je třeba vycházet z objektivních okolností konkrétní dopravní situace, která může být charakterizována celou řadou faktorů. Z hlediska zavinění z nedbalosti to pak znamená, že kromě míry povinné opatrnosti vyplývající z pravidel silničního provozu zde existuje i subjektivní vymezení, jež spočívá v míře opatrnosti, kterou je schopen řidič v konkrétním případě vynaložit. O zavinění z nedbalosti může jít pouze tehdy, pokud povinnost a možnost předvídat porušení nebo ohrožení zájmu chráněného trestním zákonem jsou dány současně (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 9. 2001, sp. zn. 3 Tz 182/2001, uveřejněné v Souboru trestních rozhodnutí Nejvyššího soudu, roč. 2002, sv. 11 pod č. T 279).

Zásadu, že závěr o zavinění, které je právním závěrem, musí vyplynout z provedeního dokazování, soudy v projednávané věci respektovaly a tyto okolnosti dostatečně rozvedl v napadeném rozhodnutí zejména odvolací soud, který pro své právní závěry o zavinění obviněného ve vědomé nedbalosti vycházel ze skutečností, které byly výsledky řádně provedeního dokazování náležitě objasněny.

Pro vědomost obviněného v této konkrétní věci je rozhodné, že při couvání svého vozidla nesmí řidič ohrozit osoby nacházející se v blízkosti, a tedy, že musí zajistit takové podmínky, aby k takovému ohrožení nedošlo, což vychází ze samotné povahy couvání, při němž jsou výhledové možnosti řidiče podstatně omezeny. Této povinnosti musí při couvání dbát každý řidič motorového vozidla, neboť ji určuje ustanovení § 24 odst. 2 zák. 361/2000 Sb., které řidičům ukládá, že při couvání nesmí ohrozit ostatní účastníky provozu na pozemních komunikacích. Tato základní povinnost je zesílena další, vyjádřenou v odstavci 3 citovaného ustanovení tak, že pokud to vyžadují okolnosti, zejména nedostatečný rozhled, musí řidič zajistit bezpečné otáčení nebo couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby. Z těchto zákonných podmínek plyne, že řidič při couvání motorového vozidla má za povinnost být zvýšeně opatrný a obezřetný. Této obezřetnosti musí řidič dbát o to více, couvá-li s motorovým vozidlem z míst vyhrazených pro parkování v obytné zóně (§ 39 odst. 5 zák. č. [361/2000](#) Sb.), kde se v momentě, kdy hodlá započít s couváním, nacházejí v blízkosti jiné osoby,

jejichž výskyt před tímto manévrem zaznamenal. V případě, že započne s couváním, ač může předvídat, že se některá z osob v okamžicích, kdy mu postavení vozidla při couvání neumožňuje přehlédnout veškerý prostor za vozidlem, přemístí do místa, které nemůže vidět nebo dostatečně sledovat, a přesto couvá bez výstražného signálu nebo pomoci jiné pověřené osoby (§ 24 odst. 3 zák. č. [361/2000](#) Sb.), zásadně odpovídá za následek, který v této souvislosti způsobil. Tento závěr odpovídá i názoru vyslovenému v rozhodnutí Nejvyššího soudu publikovaném pod č. [19/1987](#) Sb. rozh. tr., podle něhož „v obydlené části města, zastavěné rodinnými domky, kde nelze vyloučit pohyb osob ve vozovce, je řidič autojeřábu, jestliže se rozhodne couvat a nemá dostatečný rozhled za vozidlo, povinen zajistit bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby. K tomu je povinen i tehdy, když před nastoupením do vozidla na vozovce ani v její blízkosti žádnou osobu neviděl“. V přezkoumávané věci obviněný navíc o dětech pohybujících se na daném místě věděl a byl obeznámen i s tím, že se nacházejí velice blízko místa, kde stálo jeho auto (podle výsledků provedeného dokazování ve vzdálenosti jen několika metrů – ob jedno parkovací místo). Za takové situace byl k větší opatrnosti povinen nejenom na základě podmínek stanovených pro couvání, ale i podle základní povinnosti řidiče plynoucí z § 5 odst. 1 písm. d) zák. č. [361/2000](#) Sb., podle které musí dbát zvýšené opatrnosti – vedle jiných osob – zejména vůči dětem. Větší obezřetnost a opatrnost měl obviněný věnovat osobám pohybujícím se v okolí jeho vozidla i proto, že parkovací místo, z něhož vycouval, se nacházelo v oblasti obytné zóny, v níž je stanoveno podle § 39 odst. 5 zák. č. [361/2000](#) Sb., aby řidiči dbali zvýšené ohleduplnosti vůči chodcům, které nesmí ohrozit, což se vztahuje i na místa parkování na označených parkovištích, kde jedině je v této oblasti dovoleno stání. Dopravní značku označující dané místo za součást tzv. obytné zóny obviněný při vjezdu na předmětné parkoviště míjel, věděl o ní, a byl povinen ji respektovat.

Na základě těchto úvah Nejvyšší soud přisvědčil závěrům odvolacího soudu o tom, že obviněný nedbal všech citovaných pravidel silničního provozu a uvedený následek způsobil ve vědomé nedbalosti, a ztotožnil se i s tím, že závažnost porušení povinností stanovených uvedeným právním předpisem [§ 4 písm. a), § 5 odst. 1 písm. d), § 24 odst. 2 a § 39 odst. 5 zák. č. [361/2000](#) Sb.], byť jde o porušení dosahující svou závažností společenské škodlivosti kvalifikační okolnosti porušení důležité povinnosti ve smyslu § 143 odst. 2 tr. zákoníku, je škodlivost takového jednání podstatně snížena spoluzaviněním matky nezletilého, která nerespektovala povinnosti vyplývající z rodičovské zodpovědnosti stanovené § 31 odst. 2 zákona o rodině. Těmito úvahami odvolací soud respektoval, že mezi zaviněným jednáním pachatele a způsobeným následkem (účinkem) musí být příčinná souvislost. Příčinný vztah, který spojuje jednání s následkem, je nezbytným obligatorním znakem tzv. objektivní stránky trestného činu. Samotná příčinná souvislost mezi protiprávním jednáním pachatele a způsobeným relevantním trestněprávním následkem (účinkem) ovšem zakládá trestní odpovědnost pachatele jen za předpokladu, je-li vývoj příčinné souvislosti alespoň v hrubých rysech zahrnut jeho zaviněním (srov. např. rozhodnutí 20/1981 Sb. rozh. tr., rozhodnutí č. [21/1981](#) Sb. rozh. tr.). Zejména u trestných činů ublížení na zdraví spáchaných v souvislosti s dopravní nehodou bývá každý následek zpravidla výsledkem více příčin, přičemž příčinou následku je každé jednání, bez kterého by následek nenastal. Určitá skutečná okolnost neztrácí svůj charakter příčiny jen proto, že mimo ni byl následek způsoben ještě dalšími příčinami. To znamená, že příčinná souvislost mezi jednáním pachatele a následkem se nepřerušuje, jestliže k jednání pachatele přistoupí i další skutečnost, jež spolupůsobí ke vzniku následku, ovšem za předpokladu, že jednání pachatele zůstává takovou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo (srov. rozhodnutí č. [37/1975](#) Sb. rozh. tr.). Jednání pachatele má proto povahu příčiny i tehdy, když kromě něj vedlo k následku i jednání další osoby. Poněvadž každé jednání, bez něhož by následek nebyl nastal, je důležité, aby konkrétní činnost (jednání) pachatele, byla pro způsobení následku příčinou dostatečně významnou.

Jak z obsahu dovoláním napadeného rozhodnutí vyplývá, rovněž matka nezletilého se spolupodílela na vzniklém následku. Vzhledem k situaci, jak byla ve výroku rozsudku soudu druhého stupně popsána, matka nezletilého v daném okamžiku dostatečně nezajistila bezpečnost svého jednoletého

syna, kterému umožnila, aby bez její kontroly pobíhal v prostoru parkoviště, kde byla zaparkována jiná motorová vozidla. V důsledku toho nezletilý unikl z její pozornosti ve chvíli, kdy obviněný s vozidlem vycouval z parkovacího místa, a protože neviděla, že se syn z jejího dosahu vzdálil a nebyl pod její trvalou kontrolou, kterou v tomto místě s ohledem na svůj rozumový vývoj v prostředí mezi parkujícími motorovými vozidly vyžadoval, vběhl pod couvající vozidlo obviněného, který při nedostatečné povinné opatrnosti, jak byla výše rozvedena, jej srazil a způsobil jeho smrt. Toto porušení povinností matky jako rodiče spolupůsobilo vedle jednání obviněného na vzniklý následek. Tím nebyla přerušena příčinná souvislost mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem, ale pouze k ní přistoupila další skutečnost, jež spolupůsobila. Jednání obviněného jako řidiče, který si řádně nevytvořil podmínky pro bezpečné couvání v místě, kde se pohybovaly děti, o jejichž výskytu věděl, však zůstalo tou skutečností, bez níž by k následku nebylo došlo, k čemuž se přidalo i obviněným umožněné jednání matky, která svého syna v danou chvíli dostatečně nehlídala. Jednání obviněného tak bylo jedním článkem řetězu příčin, které způsobilý následek (srov. rozhodnutí č. 72/1971 a rozhodnutí č. [37/1975](#) Sb. rozh. tr.).

Nejvyšší soud shledal právní závěry odvolacího soudu o vině obviněného přečinem usmrcení z nedbalosti podle § 143 odst. 1 tr. zákoníku správnými a v souladu se všemi skutkovými zjištěními i právními zásadami k této právní kvalifikaci se vztahujícími. Výhrady obviněného, s nimiž se již ve většině vypořádaly soudy obou stupňů v předcházejících stadiích trestního řízení, přičemž závěry zejména odvolacího soudu mají dostatečný argumentační odraz v odůvodnění přezkoumávaného rozsudku, Nejvyšší soud posoudil jako zjevně neopodstatněné, a proto dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl.

zdroj: www.n soud.cz

Právní věta - redakce.

Další články:

- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)